

Акредитація освітніх програм як інструмент підвищення
якості вищої освіти: основні кейси та рекомендації

Заголовок слайда

1

Відомості про самооцінювання

2

Критерії оцінювання якості ОП

3

Кейси із застосування критеріїв

4

Основні рекомендації

5

Висновки

Відомості про самооцінювання

- Аналітичний документ, який забезпечує можливість ЗВО самостійно проаналізувати, наскільки освітня програма (ОП) та практика її реалізації відповідають Критеріям оцінювання якості ОП.
- Питання відомостей про СО вимагають продемонструвати, наскільки реалізується те чи інше твердження у контексті певної ОП
- Відомості про СО повинні містити глибокий аналіз, тому описові відповіді є небажаними
- Коротке поле – 1500 символів з пробілами, довге поле – 3000 символів з пробілами

Відомості про самооцінювання

- Максимально чіткі відповіді
- Обов'язкові коректні посилання на сторінки сайту університету/кафедри із підтвердженням викладених у Відомостях фактів
- Тільки правдиві факти
- Максимально точна відповідь на поставлене запитання

Відомості про самооцінювання

- Приклад вдалої та корисної для експерта відповіді у Відомостях про СО на питання «Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі»:

«За результатами обговорення вмісту освітніх компонент ОНП з аспірантами, роботодавцями та викладачами, на міжкафедральному науковому семінарі у серпні 2019 року та на засіданнях кафедри КІСП (<http://ki.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/35/2020/11/Protokol-mizhkafedralnogo-naukovogo-seminaru.pdf>, <http://ki.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/35/2020/11/Protokol-zasidannya-kafedry-shhodo-ONP.pdf>), за результатами наукових досягнень та сучасних практик, був оновлений вміст обов'язкових навчальних дисциплін. У дисципліну «Управління науковими ІТ-проектами» додано 2 лекції «Академічна доброчесність як ключовий фактор наукового проекту», «Плагіат у цифровому світі. Антиплагіат-культура» та 1 практичне заняття «Формування кодексу академічної доброчесності науковця та колективу науковців» - на прохання аспірантів. До лекції №6 дисципліни «Управління науковими ІТ-проектами» додано питання щодо процедур організації проведення конкурентних торгів (тендерів) за проектом – на прохання роботодавців»

Відомості про самооцінювання

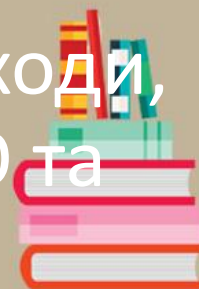
- Приклад невдалої та некорисної для експерта відповіді у Відомостях про СО на питання «Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі»:

«Викладачі оновлюють зміст навчальних дисциплін, враховуючи власні наукові досягнення та сучасні практики в галузі ІТ. Критерії, за якими відбувається перегляд освітніх компонентів, формулюються як у результаті зворотного зв'язку із науково-педагогічними працівниками, випускниками і роботодавцями, так і внаслідок прогнозування розвитку галузі та потреб суспільства»

Критерії оцінювання якості ОП

- Критерій 1. Проектування та цілі ОП
- Критерій 2. Структура та зміст ОП
- Критерій 3. Доступ до ОП та визнання результатів навчання
- Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою
- Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів ВО та академічна доброчесність

Критерії оцінювання якості ОП

- Критерій 6. Людські ресурси
- Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси
- Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості ВО
- Критерій 9. Прозорість та публічність
- Критерій 10 (тільки для PhD). Навчання через дослідження

Кейси із застосування критеріїв

Критерій 1.

- Цілі ОП мають чітко і явно відповідати (за ключовими словами) місії та стратегії ЗВО, а також відображати унікальність ОП
- Об'єкти професійної діяльності в ОП
- Рецензії/відгуки від роботодавців, від експертів галузі

Кейси із застосування критеріїв

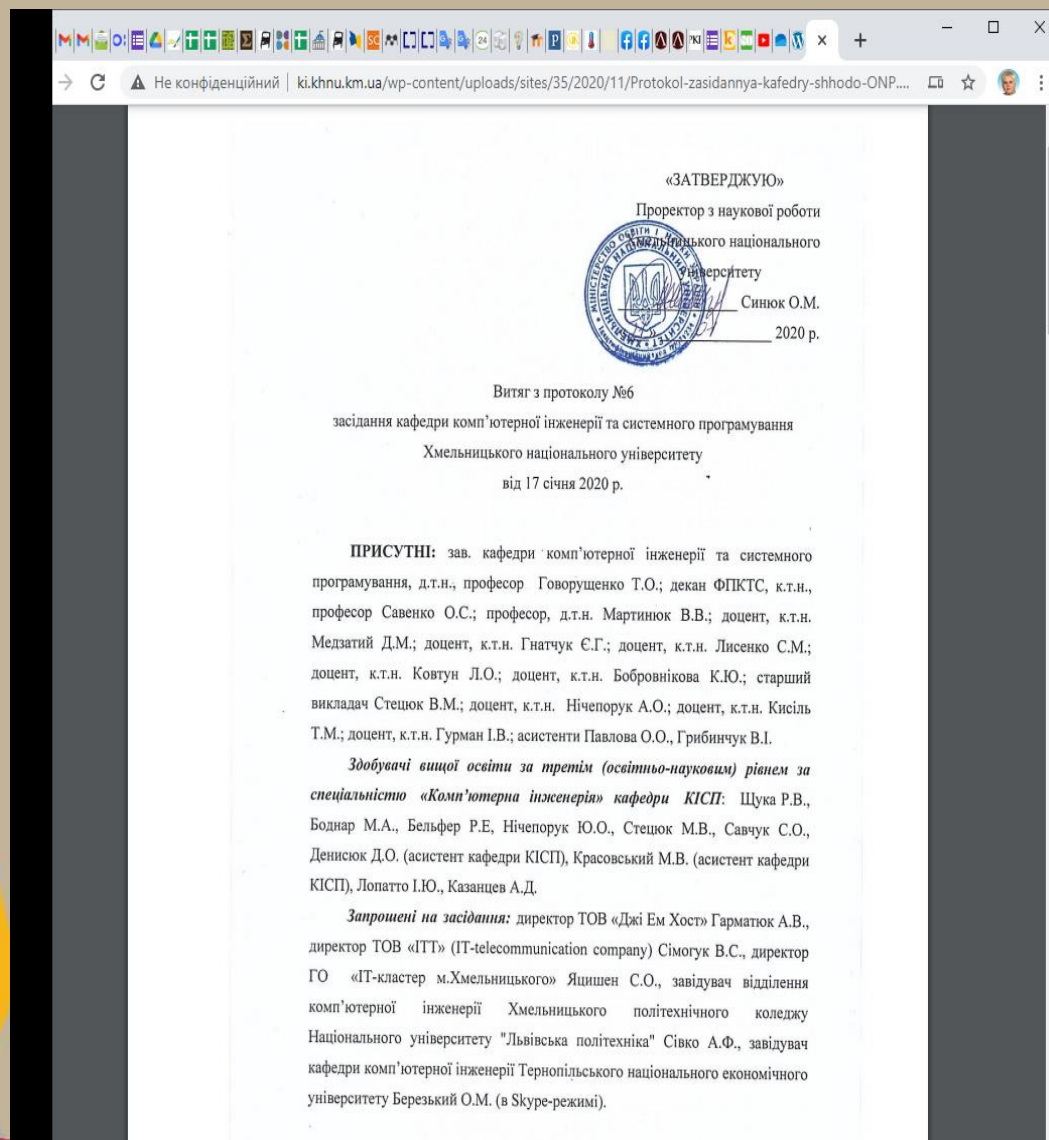
Критерій 1.

- Врахування потреб стейкхолдерів має бути підтвердженим (наприклад, у вигляді протоколу розширеного засідання кафедри - <http://ki.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/35/2020/11/Protokol-zasidannya-kafedry-shhodo-ONP.pdf>, а також лист погодження до ОП)

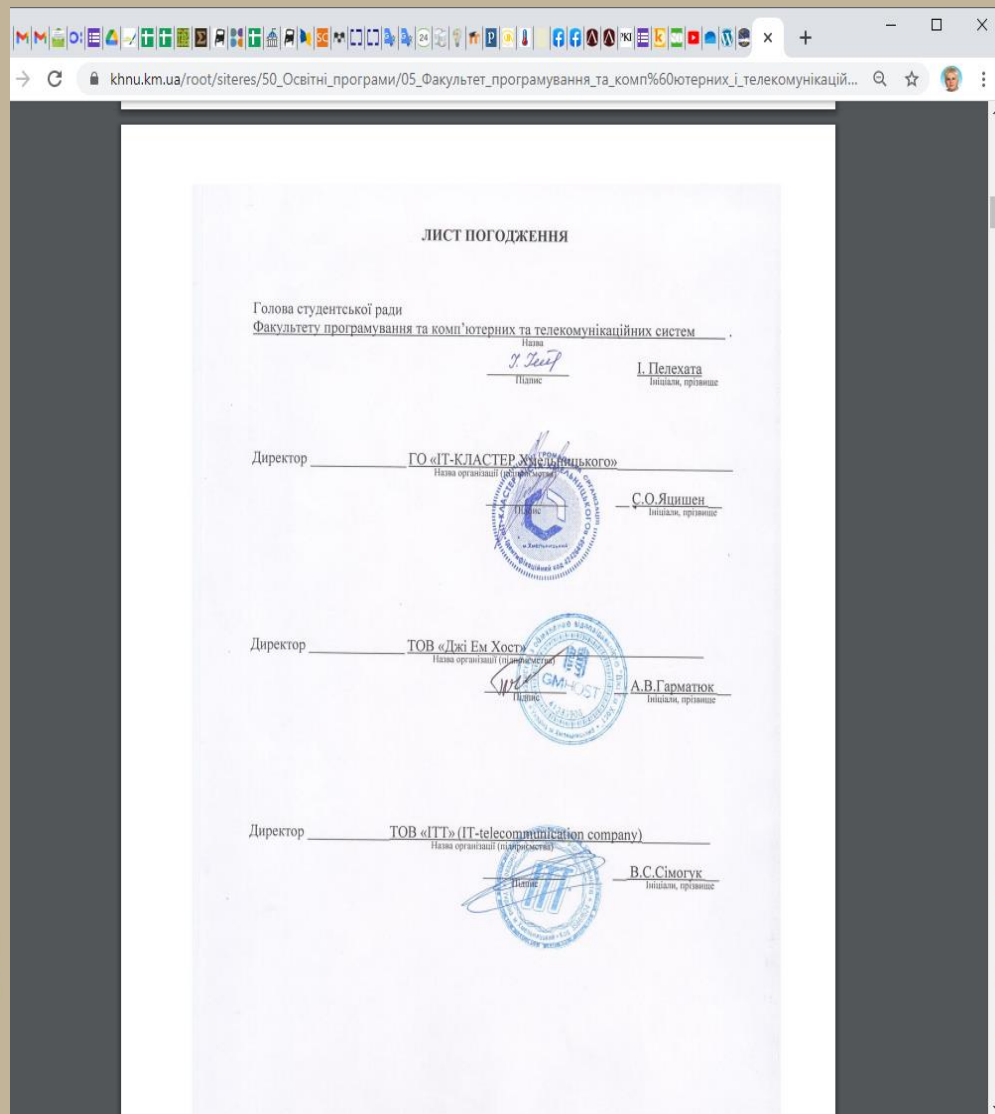
Кейси із застосування критеріїв

Критерій 1.

Кейси із застосування критеріїв

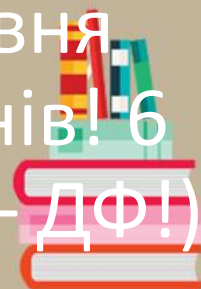
Критерій 1.

Кейси із застосування критеріїв

Критерій 1.

- Урахування досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм – які саме ОП були проаналізовані з лінками на них, а також, що саме з них було взято
- Відповідність стандарту або НРК України (в редакції постанови КМУ від 25 червня 2020 р. № 519 – зміни рівнів! 6 – бакалавр, 7 – магістр, 8 – дф!)

Кейси із застосування критеріїв

Критерій 2.

- Якщо ОНП 3-го рівня, то освітні компоненти мають бути структуровані згідно із Постановою КМУ № 261 від 23.03.16 із змінами, внесеними Постановою КМУ №283 від 03.04.19 – виділені освітні складові, що формують знання зі спеціальності, загальнонаукові (філософські) компетентності, універсальні навички дослідника та мовні компетентності

Кейси із застосування критеріїв

Критерій 2.

- Лист МОН України від 05.06.2018 № 1/9-377 – щодо неприпустимості конфлікту назв ОП із іншими спеціальностями
- Структурно-логічна схема – орієнтований граф, дуги якого показують послідовність вивчення дисциплін від семестру до семестру (від курсу до курсу). Без вибіркових дисциплін!
- Відповідність обов'язкових ОК предметній галузі спеціальності

Кейси із застосування критеріїв

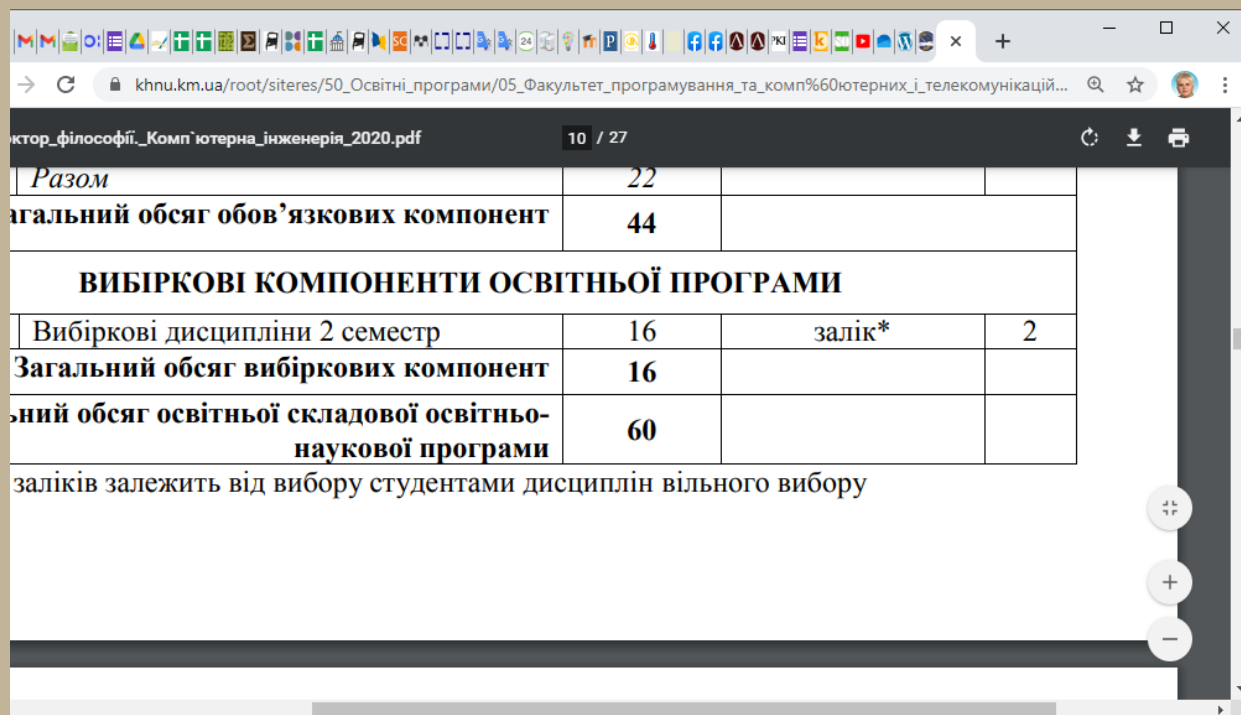
Критерій 2.

- Право вільного вибору!
Індивідуальні освітні траєкторії!
Заяви про вибір або скріни з системи як докази
- В матрицях зв'язку не варто відображати вибіркових ОК
- Всі компетентності та ПРН повинні покриватись обов'язковими ОК!
- Підтвердити розпаралелювання студентів – погано, якщо всі «обрали» одну й ту ж дисципліну

Кейси із застосування критеріїв

Критерій 2.

Разом	22		
Загальний обсяг обов'язкових компонент	44		
ВИБІРКОВІ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ			
Вибіркові дисципліни 2 семестр	16	залік*	2
Загальний обсяг вибіркових компонент	16		
Вільний обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми	60		

кількість заліків залежить від вибору студентами дисциплін вільного вибору

Кейси із застосування критеріїв

Критерій 2.

- Практика – не в ЗВО (максимум педагогічна практика аспірантів)
- Реальні бази практик
- Аудиторні години – $1/3$ - $1/2$ (максимум $2/3$) всіх годин
- Варто залучити здобувачів до обговорення та перегляду кількості аудиторних годин за всіма освітніми компонентами – з метою встановлення комфортного для них співвідношення

Кейси із застосування критеріїв

Критерій 3.

- Програми вступних випробувань (для магістерського та освітньо-наукового рівня) мають містити посилання на «свіжу» літературу (не старше 2010 року), приклади завдань, критерії оцінювання
- Для бакалаврського рівня важливим є обґрунтування коефіцієнтів на предмети ЗНО (при вступі)
- Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО
- Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті!

Кейси із застосування критеріїв

Критерій 4.

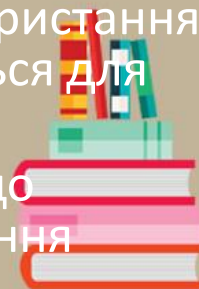
- Робочі програми, силабуси (короткі)! Оновлення!
- Студентоцентрованість
- Опитування студентів
- Співавторство студентів в рейтингових статтях, участь у НДР
- Оновлення змісту ОК з конкретними прикладами – що, коли, як саме і на чию пропозицію
- Участь студентів в грантових проєктах, міжнародних конференціях, міжнародна академічна мобільність

Кейси із застосування критеріїв

Критерій 5.

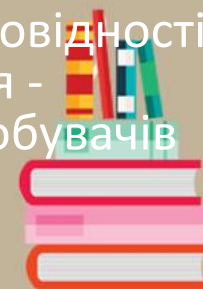
- Робочі програми, силабуси (короткі) – із критеріями оцінювання
- Атестація – відповідність стандарту ВО! Обов'язкове оприлюднення випускової кваліфікаційної роботи (ВКР)! Перевірка ВКР на текстові запозичення технологічними засобами з високим ступенем довіри (наприклад, Unicheck)
- Якщо акредитується ОНП 3-го рівня, то обов'язково має бути проміжна атестація здобувачів із презентацією та дискусією
- Процедура запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (в т.ч. з науковими керівниками), порядок оскарження результатів контрольних заходів
- Академічна доброчесність (декларація, заява здобувачів щодо оригінальності – як приклади позитивних практик, договори щодо використання технологічних засобів, які використовуються для виявлення текстових запозичень)
- Для «живої» ОП є малоімовірним факт, що «при реалізації даної ОП випадків виявлення академічної недоброчесності не було»

Кейси із застосування критеріїв

Критерій 6.

- Аналізується академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми: «Співвіднесення викладачів і дисциплін, питання щодо відповідності певного викладача певній дисципліні є предметом оцінки експертної групи, ґрунтуючись на індивідуальному підході та беручи до уваги надані ЗВО пояснення. Термін «академічна кваліфікація» враховує компетентності у певній царині, свідченням яких є наявність освіти або наукова (публікаційна) діяльність»
- Аналізується гарант та група забезпечення (за діючими ЛУ - Постанова КМУ №1187 від 30.12.2015 р. із змінами, внесеними Постановами КМУ №347 від 10.05.2018 та №180 від 03.03.2020) – кількісний склад та якісний склад (базова освіта, науковий ступінь, 7 пунктів для підтвердження відповідності спеціальності), а також для ОНП 3-го рівня - по 1 викладачу з 7-ма пунктами на 2-х здобувачів

Кейси із застосування критеріїв

Критерій 6.

- Конкурс на заміщення посад НПП з переліком вимог до професіоналізму претендента і спроможності викладання відповідно до цілей конкретної ОП та її конкретних ОК
- Підвищення кваліфікації – університет повинен забезпечити бази підвищення кваліфікації, підтримку НПП
- Преміювання за рейтингом, за різні види робіт

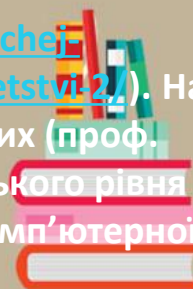

Кейси із застосування критеріїв

Критерій 6.

- Роботодавці, професіонали-практики, експерти галузі – приклади їх залучення до аудиторних занять та реалізації освітнього процесу із підтвердженням:

«...Зокрема, у 2020-2021 навчальному році проведено лекцію «Проектний менеджмент поза ІТ» виконавчим директором (СОО) ПП «Авіві», тренером ІТ-академії Stfalcon з проектного менеджменту Олексієм Ковбасюком в рамках навчальної дисципліни «Управління науковими ІТ-проектами» (<http://ki.khnu.km.ua/2020/11/10/online-lektsiya-proyektnyi-menedzhment-poz-it/>). На кафедрі КІСП працюють 4 сумісника-виробничника (Стецюк В.М., Іванов О.В., Денисюк Д.О., Красовський М.В.), які викладають для здобувачів бакалаврського та магістерського рівня ВО. У 2020-2021 навчальному році проф. Харченко В.С., завідувач кафедри комп'ютерних систем, мереж і кібербезпеки НАУ «ХАІ» спільно з митцем та головним редактором журналу «Карт-Бланш» Голембовською О.О. проводив Зум-лекцію «Інтернет речей, доповнена реальність, штучний інтелект та революція в мистецтві» в рамках навчальної дисципліни «Методи розв'язування наукових задач комп'ютерної інженерії» (<http://ki.khnu.km.ua/2020/11/11/online-lektsiya-internet-rechei-dopovnena-realnist-shtuchnyi-intelekt-ta-revolutsiya-v-mystetstvi-2/>). На кафедрі КІСП працюють 2 сумісника з інших ЗВО, один з яких (проф. Боровик О.В., НАДПСУ) викладає для здобувачів магістерського рівня ВО, а інший (проф. Березький О.М., ЗУНУ, експерт галузі комп'ютерної інженерії) – для здобувачів третього (ДФ) рівня ВО...»

Кейси із застосування критеріїв

Критерій 7.

- Фільм або онлайн-екскурсія по аудиторіях, лабораторіях, бібліотеці, гуртожитках, стадіону та спортивному залу, рекреаційних зонах
- Ліцензії на використання ПЗ
- Навчальний процес під час карантину – засоби?
- Методичне забезпечення – у онлайн-доступі?
- Право на освіту осіб з особливими потребами (маломобільні, з вадами зору, вагітні, працюючі здобувачі)
- Процедури вирішення конфліктних ситуацій та обізнаність із ними студентів!

Кейси із застосування критеріїв

Критерій 8.

- Перегляд ОП – із підтвердженням фактів та конкретними прикладами!
- Підтвердження участі стейкхолдерів на прикладах із доказами при перегляді ОП
- Кар'єрний шлях випускників
- Компіляція та виділення основних зауважень висновків всіх акредитацій в ЗВО із прикладами реагування ЗВО на визначені недоліки
- Створений у ЗВО відділ із забезпечення якості ВО – це не доказ і не прояв культури якості

Кейси із застосування критеріїв

Критерій 9.

- Проєкт ОП – забезпечити зворотний зв'язок, за яким бажаючі можуть надати свої зауваження та пропозиції до проєкту ОП (хоча б у вигляді електронної пошти або телефону гаранта ОП).
- Інноваційним вважається, якщо обговорення проєкту нової ОП організовано у вигляді форуму/чату, що дозволяє стейкхолдерам висловити свою думку у прийнятний для них час і побачити реакцію гаранта на висунуті пропозиції

Кейси із застосування критеріїв

Критерій 9.

Результати обговорення
Комп'ютерна інженерія

проекту освітньої програми (змін до ОП)
вид освітньої програми (ОПП, ОНП) ОНП
за спеціальністю 123 Комп'ютерна інженерія
рівня вищої освіти третій (доктор філософії)
у період серпень 2019 року – квітень 2020 року

№ з/п	Автор пропозиції / відношення до групи стейкхолдерів	Дата надходження пропозиції / її оформлення	Суть пропозиції, її обґрунтування	Інформація від гаранта ОП про врахування пропозиції / обґрунтування причини неврахування пропозиції
1	Красовський М.В., Грибичук В.І., Денисюк Д.О., Боднар М.А. / здобувачі вищої освіти	17.01.2020 (висловлено на засіданні кафедри під час обговорення проекту ОП)	Пропозиція щодо введення в навчальну дисципліну «Управління науковими ІТ-проєктами» розділу, пов'язаного з академічною доброчесністю	Враховано повністю – як у робочій програмі і дисципліні 2019 року, так і в оновленій ОП 2020 року (додано компетентності та ПРН)
2	Яшинен С.О. / представник роботодавців	17.01.2020 (висловлено на засіданні кафедри під час обговорення проекту ОП)	Пропозиції щодо введення в освітню програму таких компетентностей, як «Здатність працювати в міжнародному контексті», «Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт»	Враховано повністю – компетентності та відповідні ПРН внесені в ОП 2020 року
3	Гнатчук Є.Г. / викладач кафедри	17.01.2020 (висловлено на засіданні кафедри під час обговорення проекту ОП)	Пропозиція щодо введення в освітню програму такої компетентності, як «Здатність творчо і креативно мислити»	Враховано повністю – компетентність та відповідні ПРН внесені в ОП 2020 року
4	Лисенко С.М. / викладач кафедри	17.01.2020 (висловлено на засіданні кафедри під час обговорення проекту ОП)	Пропозиція щодо введення в освітню програму таких компетентностей, як «Здатність інтегрувати знання з різних дисциплін, застосовувати системний підхід	Враховано повністю – компетентності та відповідні ПРН внесені в ОП 2020 року

	проекту ОП)	та враховувати нетехнічні аспекти при розв'язанні інженерних задач та проведенні досліджень», «Здатність використовувати методи фундаментальних і прикладних дисциплін для опрацювання, аналізу й синтезу результатів досліджень»	
--	-------------	---	--

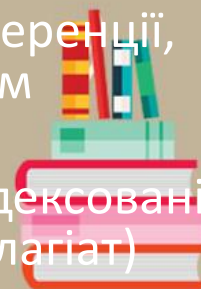
<https://www.khnu.km.ua/root/page.aspx?l=0&r=51&p=2&f=%D0%94>

Кейси із застосування критеріїв

Критерій 10.

- Дотичність ОК до тематики досліджень аспірантів – з конкретними прикладами дотичності
- Наукові теми аспірантів відповідають напрямкам досліджень наукових керівників – відповідність встановлюється за ключовими словами
- Наявність "критичної маси" дослідників для формування разової спеціалізованої вченої ради для їх захисту, враховуючи вимоги Постанови КМУ №167 від 06.03.2019 р. із змінами, внесеними Постановою №979 від 21.10.2020, – відповідність також встановлюється за ключовими словами
- Наукові керівники – активні дослідники
- Конференції в ЗВО (не фейкові!), презентації із дискусією проміжних результатів досліджень (мінімум 1 раз на рік)
- Міжнародна академічна спільнота – конференції, воркшопи, проекти, публікації за кордоном
- Дотримання академічної доброчесності і керівниками, і аспірантами (публікації, індексовані в Скопус, обов'язково перевіряються на плагіат)

Основні рекомендації та ВИСНОВКИ

- Максимальна чесність
- Максимальна кількість прикладів
- Наявність та адекватність доказової бази
- Чіткі та чесні відповіді як на питання у Відомостях про СО, так і на питання експертів при зустрічах
- Не готуйте здобувачів («конспекти», підказки неприпустимі – це порушення академічної доброчесності)
- Опитування всіх стейкхолдерів (здобувачі, роботодавці, НПП, студентське самоврядування, випускники)
- Аналітика по опитуваннях!
Врахування результатів опитувань!

